

מצגת מלווה למאמרי הדוח

מורים במציאות משתנה: שינויים אישיים ומקצועיים

מחקר במימון לשכת המדענית הראשית

משרד החינוך

דצמבר 2022 - נובמבר 2023

ד"ר אורלי ליפקה

החוג ללקויות למידה ומרכז אדמונד י. ספרא
לחקר המוח ולקויות למידה, אוניברסיטת חיפה

ד"ר מירי שריד

החוג לחינוך והחוג ללקויות למידה,
המכללה האקדמית גליל מערבי

צוות המחקר

גב' סמר סאיג, אוניברסיטת חיפה
ד"ר עדי אברמוביץ, אוניברסיטת חיפה

מטרת המחקר הייתה
לבדוק את התפקוד
הרגשי והמקצועי
של המורים
במציאות משתנה

מרץ 2020 - יוני 2023

שאלנו 388 מורים
בבתי ספר יסודיים דוברי עברית:

01

- מה היו **האתגרים** של המורים בבית הספר היסודי בתקופת המגיפה ולאחריה?

02

- האם היה שינוי **במחויבות** להוראה במהלך מגיפת הקורונה ואחריה?

03

- מה הגורמים ל**כוונות עזיבה** של מקצוע ההוראה?
- ניתוח לפי גילאים

04

- מה היה השינוי **במסוגלות הטכנו-פדגוגית** של המורים?

שלוש נקודות זמן

3

יוני 2023
שנתיים וחצי
לאחר
פרוץ מגפת
הקורונה

2

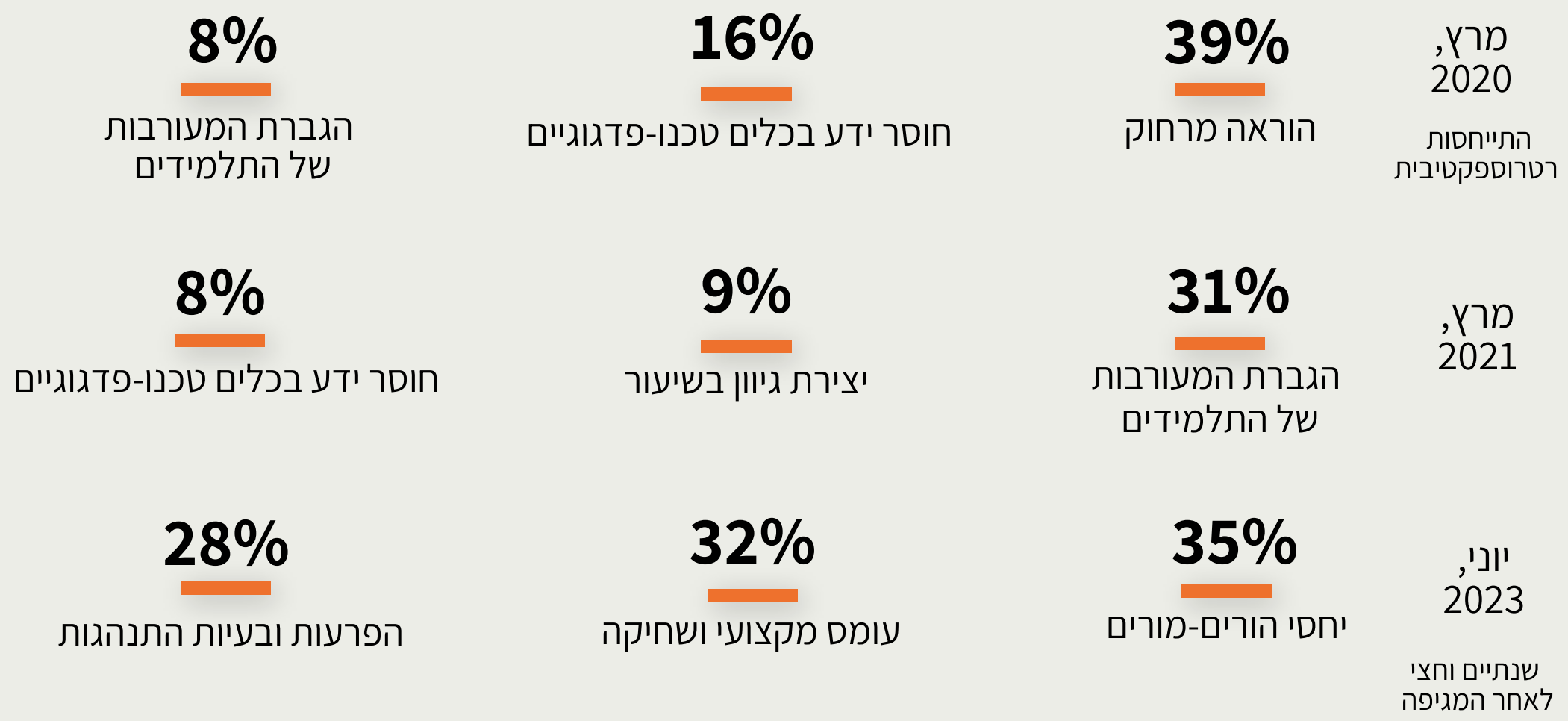
מרץ 2021
כשנה לאחר
פרוץ מגפת
הקורונה

1

מרץ 2020
התייחסות
רטרוספקטיבית
מיד לאחר
פרוץ מגפת
הקורונה

מה היו האתגרים המרכזיים של המורים בשלוש נקודות בזמן?

האם היה שינוי במחויבות המורים להוראה במהלך מגיפת הקורונה ואחריה?

—

מחויבות רגשית

המידה שבה הפרט רוצה להישאר במקצוע בגלל שהוא מזדהה עם מטרות המקצוע ומעוניין לעזור למקצוע להשיג את יעדו.

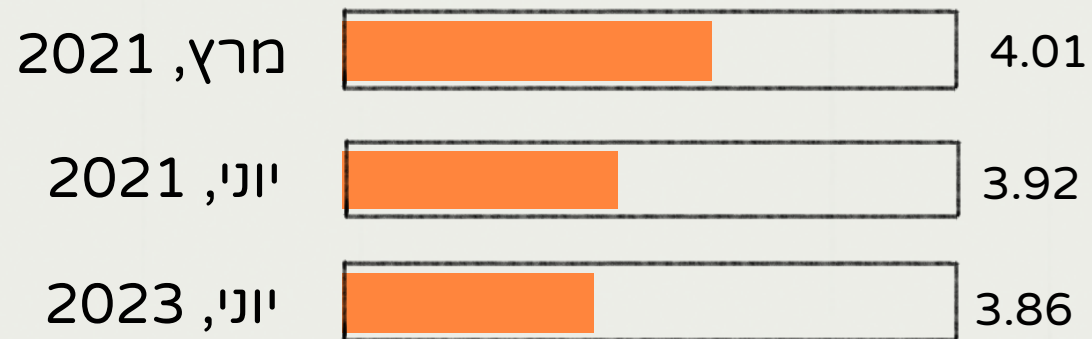
מחויבות נורמטיבית

המידה שבה הפרט חש כי הוא חייב להישאר במקצוע בגלל תחושת התחייבות

מחויבות מתמשכת

המידה שבה הפרט חש שהוא צריך להישאר במקצוע בגלל השקעות מצטברות או מחסור בחלופות תעסוקתיות

מה היה השינוי ברמת המחויבות הרגשית של מורים בשנים 2021 עד 2023 ?

* $p < .05$

- לא נמצא הבדל מובהק במחויבות המורים בממדים של מחויבות המשכית, מחויבות נורמטיבית ומחויבות ציון כולל.
- המחויבות הרגשית של המורים להוראה ירדה לאורך שלוש השנים, בעיקר בין מרץ 2021 לבין יוני 2023

מה הגורמים לכוונות עזיבה של מקצוע ההוראה בקרוב מורים ביוני 2023?

סיבות מבניות

כגון משכורת נמוכה: "משכורת נמוכה עם כל כך הרבה וותק", "משכורת לא מתגמלת, דרישות גבוהות יחסית לתגמול."

46%

סיבות רגשיות

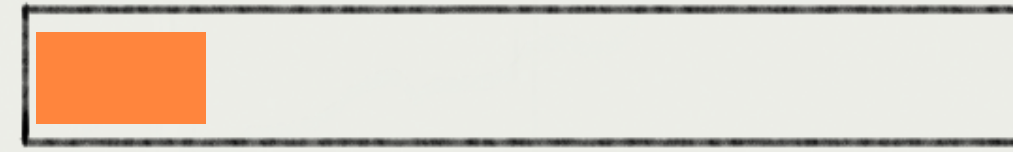
כגון עומס ושחיקה: "שחיקה עייפות וראיית הממונים את טובת המערכת", "מתיש", "שחיקה".

39%

סיבות מקצועיות

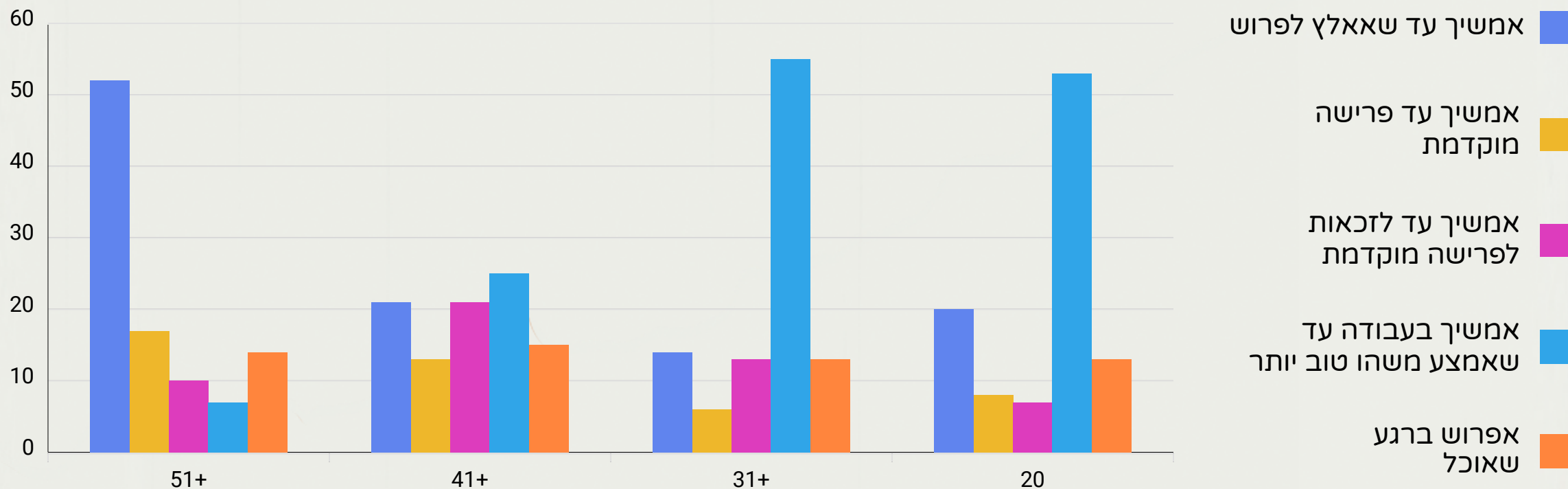
כגון אתגרים מול תלמידים: "משמעת", "התמודדויות עם תלמידים, אין משמעת וקשה להעביר ידע וחומר"

13%

מהי תמונת המצב של כוונות עזיבה לפי פרופיל גילאי ?

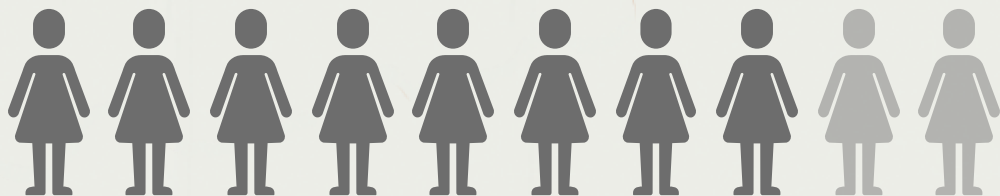
- התשובה הרווחת בקרב מורים **צעירים** (עד גיל 40) היא שימשיכו בעבודה עד שימצאו משהו טוב יותר.
- התשובה הרווחת בקרב מורים **מבוגרים** יותר (גיל 51 ומעל) היא "אמשיך עד שאיאלץ לפרוש".

מהי תמונת המצב של כוונות עזיבה לפי פרופיל גילאי ?

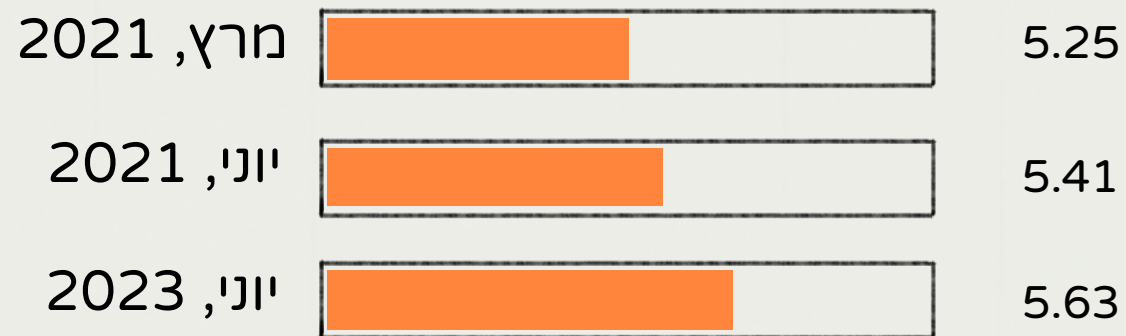
- 67% מהמורים מתחת לגיל 40, יעזבו אם ימצאו משהו טוב יותר
- 79% מהמורים מעל גיל 51 יעזבו רק בזמן פרישה (או פרישה מוקדמת)
- בגילאי 41-50, 56% יעזבו אם תתאפשר פרישה
- בחינוך המיוחד 61% מהמורים יעזבו עד פרישה לעומת 48% מהחינוך הרגיל (ממלכתי או ממלכתי-דתי)

שיטת ההוראה השתנתה בין לילה והמורים התבקשו ללמד בצורה מקוונת.

מה היה השינוי בתפיסת המסוגלות הטכנו-פדגוגית של

המורים בשנים 2021 עד 2023 ?

** $p < .001$

- נמצא כי המסוגלות הטכנו-פדגוגית בזמן 3 (יוני 2023) גבוהה יותר מאשר המסוגלות הטכנו-פדגוגית בזמן 2 ובזמן 1

המלצות

במסגרת ההכשרה של פרחי הוראה מומלץ ליצור התקשרות שבונה מחויבות למקצוע

שחיקה בשעת חירום – להעריך את האתגרים והצרכים של מורים ואת תפקודם בהוראה במציאות משתנה, ולתת מענים מותאמים

מומלץ לבצע התערבויות ייעודיות לחיזוק המסוגלות הטכנו-פדגוגית של מורים שזוהו כבעלי מסוגלות נמוכה יותר ולבדוק את האפקטיביות שלהן.

לפתח השתלמויות, וובינר או פיתוח מקצועי המתייחסים להוראה במציאות משתנה.

מומלץ להמשיך בהכשרות שוטפות להוראה טכנולוגית בזמן רגיעה, תוך כדי יישום מסקנות והמלצות להוראה במצבי משבר

קידום תוכניות חונכות וליווי מורים חדשים

שינויים מקצועיים ואישיים בהון האנושי של מורים במערכת החינוך בעידן פוסט קורונה: מחקר המשך

ד"ר אורלי ליפקה וד"ר מירי שריד

דוח 3

חקר תפיסת מסוגלות בהוראה
ומסוגלות טכנו פדגוגית
בקרב מורי בית הספר היסודי
בתקופת מגפת הקורונה ואחריה

דוח 2

חקר כוונות עזיבה ומחויבות
של מורי בית ספר יסודי
במהלך מגפת הקורונה
ואחריה

דוח 1

מורי בית הספר היסודי
בעידן הפוסט-קורונה:
אתגרים, תמיכה, והשלכות
על מחויבותם

מחקר במימון לשכת המדענית הראשית, משרד החינוך